



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **Ing. R. R.**, zast. Mgr. Dominikou Kovaříkovou, advokátkou se sídlem Olomouc, Riegrova 14, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení – Regionální referát rozhodovací činnosti**, se sídlem Ostrava, Zelená 3158/34a, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 15. 6. 2007, č.j. 3413/6312/ 214/07-On, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 10. 2009, č. j. 43 Cad 118/2007 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené advokátce, Mgr. Dominice Kovaříkové, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 1600 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení v Olomouci ze dne 3. 4. 2007, č. j. 32291/010/6312/39/06/NP/PP/HJ, následně potvrzeným rozhodnutím žalované ze dne 15. 6. 2007, č. j. 3413/6312/214/07-On, správní orgány rozhodly, že žalobce nebyl dle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců (dále jen „zákon č. 54/1956 Sb.“), v době od 23. 2. 2006 do 6. 9. 2006 účasten nemocenského pojištění jako zaměstnanec v pracovním poměru u společnosti CORICO Olomouc, s.r.o. Správní orgány dospěly k závěru, že pracovní poměr mezi společností CORCIO

Olomouc, s.r.o., jejímž jednatelem byl žalobce, a žalobcem jako ředitelem této společnosti nevznikl, a tudíž nebyl založen ani pojistný poměr.

S tímto posouzením věci se následně ztotožnil rovněž krajský soud. Náplní pracovního poměru nemůže být výkon činnosti statutárního orgánu, jak tomu bylo v případě žalobce, a pojistný poměr tudíž nevznikl. Otázka, zda jednatel společnosti s ručením omezeným může být v pracovním poměru ke společnosti, jejímž je jednatelem, byla již dříve judikována soudy ČR (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 963/2002 a sp. zn. 21 Cdo 737/2004). Povaha společnosti s ručením omezeným nebrání tomu, aby jiné činnosti pro tuto obchodní společnost vykonávaly fyzické osoby na základě pracovněprávních vztahů, pokud náplní pracovního poměru nebo obdobného pracovněprávního vztahu není výkon činnosti statutárního orgánu. Pracovní poměr jednatele společnosti, který uzavřel pracovní smlouvu na výkon činnosti ředitele společnosti, nevznikne, pokud je pracovní náplň ředitele shodná s činností jednatele, resp. pracovní náplň ředitele neobsahuje jiné činnosti než ty, které je povinen vykonávat jako jednatel.

Funkce statutárního orgánu společnosti není druhem práce ve smyslu § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 65/1965 Sb., účinného do 31. 12. 2006, a vznik a zánik tohoto právního vztahu není upraven pracovněprávními předpisy, ale řídí se obsahem společenské smlouvy. V případě žalobce nebylo zjištěno a prokázáno, že by funkce ředitele společnosti představovala jiný druh práce, než která vyplývá přímo z práv a povinností jednatele společnosti. Pracovní poměr tudíž žalobci na základě pracovní smlouvy uzavřené dne 23. 2. 2006 nevznikl. Vzhledem k neexistenci pracovního poměru nevznikl v období od 23. 2. do 6. 9. 2006 ani pojistný poměr podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1956 Sb., neboť podle tohoto ustanovení je účast na nemocenském pojištění vázána právě na existenci pracovního poměru. Žalobce byl u OSSZ Olomouc přihlášen k nemocenskému pojištění od 23. 2. 2006 z titulu činnosti jednatele společnosti, a je tedy nemocensky pojištěn podle zvláštní úpravy stanovené vyhláškou č. 165/1979 Sb.

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností posléze doplněnou ustanovenou advokátkou z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Krajský soud se měl podle jeho názoru podrobněji zabývat námitkou, že ve funkci ředitele společnosti vykonával jiný druh práce, resp. jiné činnosti, než jaké spadaly do okruhu práv a povinností jednatele společnosti. Soud sice správně dovodil, že pracovní poměr jednatele společnosti, který uzavřel na výkon činnosti ředitele společnosti, nevznikne, pokud je pracovní náplň ředitele shodná s činností jednatele, v konkrétním případě stěžovatele ale nesprávně vyhodnotil „shodnost“ pracovní náplně na pozici ředitele společnosti a okruhu činností vykonávaných v rámci funkce jednatele společnosti.

Místo toho, aby hlouběji zkoumal vymezení druhu práce v pracovní smlouvě a případné překrytí či duplicitu této práce s činností jednatele, omezil se soud na to, že dal za pravdu správnímu orgánu prvního i druhého stupně a potvrdil jejich názor, podle něhož výkon funkce ředitele nepředstavoval jiný druh práce, než kterou vykonával jednatel společnosti. S tímto právním názorem stěžovatel nesouhlasí a je naopak toho názoru, že šlo o jiný druh práce a že pracovní náplň ředitele nebyla shodná s pracovní náplní jednatele společnosti.

Tento rozpor považuje stěžovatel za klíčový a trvá na své námitce, že souběh práce ředitele společnosti a výkon funkce jednatele v téže společnosti byl možný z důvodu odlišnosti náplně práce na těchto pozicích. Je proto přesvědčen, že pracovní poměr na základě pracovní smlouvy ze dne 23. 2. 2006 platně vznikl a založil pojistný poměr nemocenského pojištění. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů, po posouzení věci však dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Byť stěžovatel v kasační stížnosti označil důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že napadá rozsudek krajského soudu pouze z důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. pro vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Posouzení obecné právní otázky podmínek účasti na pojištění stěžovatel nezpochybnil.

Podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1956 Sb. jsou nemocensky pojištěni, pokud splňují podmínky stanovené pro účast na nemocenském pojištění a jsou činní v České republice, zaměstnanci v pracovním poměru.

Podle § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 65/1965 Sb. je zaměstnavatel v pracovní smlouvě povinen se zaměstnancem dohodnout druh práce, na který je zaměstnanec přijímán.

Správní orgány odkázaly ve svých rozhodnutích na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu v pracovněprávních věcech. Byť je nyní souzená věc projednávána v odlišném režimu, tj. ve správním soudnictví, neshledal Nejvyšší správní soud důvodu pro to, aby se od dovolávané judikatury jakkoli odchýlil.

Podle názoru Nejvyššího soudu představuje výkon funkce jednatele, jakožto statutárního orgánu obchodní společnosti, svým obsahem jak zastupování společnosti navenek, tak obchodní vedení společnosti. „V obou případech vykonává jednatel tyto činnosti jako statutární orgán společnosti s ručením omezeným. Tomu ostatně odpovídají i ustanovení § 9 odst. 1 a § 27 odst. 5 zák. práce, která výslovně hovoří o tom, že statutární orgán provádí právní úkony směrem dovnitř společnosti (činí právní úkony v pracovněprávních vztazích jménem zaměstnavatele, provádí jmenování a odvolání do funkcí, jež se tímto způsobem obsazují).“ Samotná okolnost, zda statutární orgán provádí úkon směrem dovnitř společnosti nebo navenek (jako jednatel či jako pověřenec „obchodním vedením společnosti“), nic nemění na tom, že jedná jako statutární orgán a že tato činnost není druhem práce ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 písm. a) zák. práce. Právní předpisy ani povaha společnosti s ručením omezeným nicméně nebrání tomu, aby jiné činnosti (odlišné od výkonu funkce jednatele) vykonávaly fyzické osoby pro obchodní společnost na základě pracovněprávních vztahů (podle usnesení ze dne 15. ledna 2003, č. j. 21 Cdo 963/2002).

V daném případě sice stěžovatel konstantně tvrdí, že náplň jeho činnosti jakožto jednatele společnosti na straně jedné a jako ředitele společnosti na straně druhé, se liší, ani v průběhu správního řízení, ani v průběhu řízení před soudem však blíže nespecifikoval, v čem tyto rozdíly spočívají a jaké důkazy navrhuje k jejich prokázání.

Na řízení před správními orgány se přitom vztahoval správní řád, který v ustanovení § 50 odst. 2 ukládá účastníkovi poskytnout při opatrování podkladů pro vydání rozhodnutí správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost, v ustanovení § 82 odst. 4 zakotvuje v řízení před odvolacím správním orgánem zásadu koncentrace řízení a v ustanovení § 89 odst. 2 pak ukládá odvolacímu orgánu ex offio přezkoumat soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, s právními předpisy, správnost napadeného rozhodnutí však jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem. K procesním vadám se přihlíží jen tehdy, pokud mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí nebo jeho správnost.

Z žaloby a dokonce ani z kasační stížnosti přitom není zřejmé, v čem dle názoru stěžovatele správní orgány pochybily, jestliže vycházely za daných skutkových okolností z názoru, že stěžovatelův výkon funkce jednatele je v daném případě obsahově totožný s výkonem jeho funkce ředitele, jestliže sám stěžovatel k uvedeným logicky odůvodněným tezím nevytyčil žádnou konkrétní alternativu a především nepředložil žádné důkazy, které z povahy věci mohly být pouze jemu známy, případně mohly být pouze v jeho dispozici a které by skutková zjištění učiněná ve správním řízení zpochybnil. Stěžovatel přitom měl, jak výše uvedeno, procesní povinnost poskytnout správním orgánům součinnost při zajišťování důkazů a s ohledem na koncentrační zásadu obsaženou v ust. 82 odst. 4 správního řádu ji měl dokonce splnit ještě v řízení před správním orgánem prvního stupně, což neučinil.

Řízení před správními orgány tedy nebylo zatíženo žádnými procesními vadami, které by mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí, krajský soud tak neměl zákonný důvod, aby napadené rozhodnutí zrušil.

Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě netrpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni stěžovatele náleží v souladu s § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a písemné podání soudu, ve výši 2 x 500 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 1600 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu

do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2010

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu